

Пруденциялық нормативтерді және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді, оларды есептеу әдістемесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 14 қарашадағы № 192 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2019 жылғы 21 қарашада № 19629 болып тіркелді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы қаулы 01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі

"Микроқаржылық қызмет туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабы бірінші бөлігінің 3) тармақшасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

Ескерту. Кіріспе жана редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

1. Қоса беріліп отырған Пруденциялық нормативтер және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттер, оларды есептеу әдістемесі бекітілсін.

2. Мына:

1) "Пруденциялық нормативтерді және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді және оларды есептеу әдістемесін, сондай-ақ олардың орындалуы туралы есептілікті табыс етудің нысандары мен мерзімдерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 31 шілдедегі № 148 қаулысының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15696 болып тіркелген, 2017 жылғы 25 қыркүйекте Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде жарияланған);

2) "Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне қаржы нарығын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 30 шілдедегі № 157 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17559 болып тіркелген, 2018 жылғы 22 қазанда Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкінде жарияланған) бекітілген Қазақстан Республикасының қаржы нарығын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер енгізілетін нормативтік құқықтық актілерінің тізбесінің 13-тармағының күші жойылды деп танылсын.

3. Қаржы ұйымдарының әдіснамасы және реттеу департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы қаулының осы тармағының 2) тармақшасында және 4-тармағында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Сыртқы коммуникациялар департаменті – Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің баспасөз қызметі осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмесін мерзімді баспасөз басылымдарында ресми жариялауға жіберуді қамтамасыз етсін.

5. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары О.А. Смоляковқа жүктелсін.

6. Осы қаулы 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

*Ұлттық Банк
Төрағасы*

Е. Досаев

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2019 жылғы 14 қарашадағы
№ 192 қаулысымен
бекітілді

Пруденциялық нормативтер және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттер, оларды есептеу әдістемесі

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Пруденциялық нормативтер және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттер, оларды есептеу әдістемесі (бұдан әрі – Нормативтер) "Микроқаржылық қызмет туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 27-бабы бірінші бөлігінің 3) тармақшасына сәйкес әзірленді және пруденциялық нормативтерді және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді, оларды есептеу әдістемесін белгілейді.

Нормативтердің мақсаттары үшін микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдар ретінде микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын микроқаржы ұйымдары, кредиттік серіктестіктер және ломбардтар түсініледі.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. Пруденциялық нормативтердің және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің құрамына:

1) микроқаржы ұйымы үшін:

жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері;

меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері;

меншікті капиталдың жеткіліктілігі;

бір қарыз алушыға келетін тәуекелдің ең жоғары мөлшері;

левередж коэффициенті;

қарыз алушының кірісіне қатысты борыш коэффициенті;

қарыз алушының борыш жүктемесі коэффициенті;

2) кредиттік серіктестік үшін:

жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері;

меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері;

левередж коэффициенті;

3) ломбард үшін – жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері кіреді.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.08.2024 № 63 (20.08.2024 бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулыларымен.

2-тарау. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның жарғылық және меншікті капиталының ең төменгі мөлшері

3. Жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері:

1) микроқаржы ұйымы үшін – 100 000 000 (бір жүз миллион) теңге, мынадай жағдайларды қоспағанда:

2023 жылғы 1 шілдеден бастап - 150 000 000 (бір жүз елу миллион) теңге;

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап - 200 000 000 (екі жүз миллион) теңге;

2020 жылғы 1 қаңтарға дейін қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органда (бұдан әрі - уәкілетті орган) есептік тіркеуден өткен микроқаржы ұйымы үшін жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап - 50 000 000 (елу миллион) теңге;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап - 70 000 000 (жетпіс миллион) теңге;

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап – 100 000 000 (бір жүз миллион) теңге;

2023 жылғы 1 шілдеден бастап - 150 000 000 (бір жүз елу миллион) теңге;

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап - 200 000 000 (екі жүз миллион) теңге;

2) кредиттік серіктестік үшін - 50 000 000 (елу миллион) теңге, мыналарды қоспағанда:

кредиттік серіктестік ретінде 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін мемлекеттік тіркеуден өткен және өз қызметін Астана, Алматы, Шымкент қалаларында немесе облыс орталығында жүзеге асыратын кредиттік серіктестікті, ол үшін жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 10 000 000 (он миллион) теңге;

2020 жылғы 1 шілдеден бастап - 20 000 000 (жиырма миллион) теңге;

2021 жылғы 1 шілдеден бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2022 жылғы 1 шілдеден бастап - 50 000 000 (елу миллион) теңге;

кредиттік серіктестік ретінде 2021 жылғы 1 қаңтарға дейін мемлекеттік тіркеуден өткен және өз қызметін Астана, Алматы, Шымкент қалаларынан немесе облыс орталығынан тыс жерде жүзеге асыратын кредиттік серіктестікті, ол үшін жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 5 000 000 (бес миллион) теңге;

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап - 10 000 000 (он миллион) теңге;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап - 15 000 000 (он бес миллион) теңге;

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап - 25 000 000 (жиырма бес миллион) теңге;

3) 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін ломбард ретінде мемлекеттік тіркеуден өткен ломбардты қоспағанда, ломбард үшін – 70 000 000 (жетпіс миллион) теңге, ол үшін жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшер:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 10 000 000 (он миллион) теңге;

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап - 50000 000 (елу миллион) теңге.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 07.06.2023 № 39 (алғашқы ресми жарияланғаннан күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

3-1. Өз қызметін 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін жүзеге асырған және " Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" 1998 жылғы 22 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жарғылық капиталды көрсетілген мерзімге дейін мүлкімен толтырған ломбардтарға жарғылық капиталдың есебіне мүлікке, оның ішінде ақшамен енгізілген капитал сомасын енгізуге жол беріледі.

Өз қызметін 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін жүзеге асырған және бір заңды тұлғаға қайта ұйымдастыру процесінде тұрған ломбардтарға жарғылық капиталдың есебіне қайта ұйымдастырылған ломбардтар капиталдарының сомасын қосуға жол беріледі.

Ескерту. 3-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.08.2020 № 71 (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

4. Меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері:

1) микроқаржы ұйымы үшін - 100 000 000 (бір жүз миллион) теңге, мына жағдайларды қоспағанда:

2023 жылғы 1 шілдеден бастап - 150 000 000 (бір жүз елу миллион) теңге;

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап - 200 000 000 (екі жүз миллион) теңге;

2020 жылғы 1 қаңтарға дейін уәкілетті органда есептік тіркеуден өткен микроқаржы ұйымы үшін меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап - 50 000 000 (елу миллион) теңге;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап - 70 000 000 (жетпіс миллион) теңге;

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап - 100 000 000 (бір жүз миллион) теңге;

2023 жылғы 1 шілдеден бастап - 150 000 000 (бір жүз елу миллион) теңге;

2024 жылғы 1 қаңтардан бастап - 200 000 000 (екі жүз миллион) теңге;

2) кредиттік серіктестік үшін - 50 000 000 (елу миллион) теңге, мыналарды қоспағанда:

кредиттік серіктестік ретінде 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін мемлекеттік тіркеуден өткен және өз қызметін Астана, Алматы, Шымкент қалаларында немесе облыс орталығында жүзеге асыратын кредиттік серіктестікті, ол үшін меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 10 000 000 (он миллион) теңге;

2020 жылғы 1 шілдеден бастап - 20 000 000 (жиырма миллион) теңге;

2021 жылғы 1 шілдеден бастап - 30 000 000 (отыз миллион) теңге;

2022 жылғы 1 шілдеден бастап - 50 000 000 (елу миллион) теңге;

кредиттік серіктестік ретінде 2021 жылғы 1 қаңтарға дейін мемлекеттік тіркеуден өткен және өз қызметін Астана, Алматы, Шымкент қалаларынан немесе облыс орталығынан тыс жерде жүзеге асыратын кредиттік серіктестікті, ол үшін меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері:

2020 жылғы 1 қаңтардан бастап - 5 000 000 (бес миллион) теңге;

2021 жылғы 1 қаңтардан бастап - 10 000 000 (он миллион) теңге;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап - 15 000 000 (он бес миллион) теңге;

2023 жылғы 1 қаңтардан бастап - 25 000 000 (жиырма бес миллион) теңге.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 07.06.2023 № 39 (алғашқы ресми жарияланғаннан күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

3-тарау. Пруденциялық нормативтерді және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның сақтауы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді есептеу әдістемесі

5. Микроқаржы ұйымының меншікті капиталының жеткіліктілігі k1 коэффициентімен сипатталады және меншікті капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланған активтер сомасына қатынасы ретінде есептеледі.

Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланатын активтерді есептеу Нормативтерге қосымшаға сәйкес Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланған микроқаржы ұйымы активтерінің кестесіне сәйкес жүргізіледі.

k1 коэффициентінің есебіне қабылданатын кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16858 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 62 қаулысымен бекітілген Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына сәйкес қалыптастырылған провизиялар (резервтер) шегеріле отырып енгізіледі.

k1 коэффициентінің мәні кемінде 0,1 құрайды.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 07.06.2023 № 39 (алғашқы ресми жарияланғаннан күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

5-1. k1 нормативін орындаудың міндетті шарты несие портфелінің жалпы сомасында күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен асатын негізгі борыш, есептелген сыйақы бойынша мерзімі өткен берешектің үлесіне лимиттің (бұдан әрі – лимит) сақталуы болып табылады.

Лимитті есептеу мынадай формула бойынша жүзеге асырылады:

$L =$

$$\frac{MM^{90}}{nП},$$

мұнда:

L – лимит,

MM90 – микроқаржы ұйымы баланстық шоттарда ескеретін және баланстан тыс есепке есептен шығарылған негізгі борыш, есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен асатын мерзімі өткен берешегі бар есепті кезең соңындағы микрокредиттер.

MM90 көрсеткіші Активтер мен шартты міндеттемелерді жіктеуді жүзеге асыру қағидаларына сәйкес қалыптастырылған провизияларды (резервтерді) есептемегенде,

мерзімі өткен берешек бойынша негізгі борыштың, есептелген сыйақының сомасын қамтиды.

НП – есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша несие портфелі.

НП көрсеткіші микроқаржы ұйымы баланстық шоттарда есепке алатын және баланстан тыс есепке есептен шығарылған Активтер мен шартты міндеттемелерді жіктеуді жүзеге асыру қағидаларына сәйкес қалыптастырылған провизияларды (резервтерді) есептемегенде, негізгі борыштың, есептелген сыйақының сомасын қамтиды.

Лимиттің мәні 10 (он) пайыздан аспайды.

Есепті күнгі лимиттен асып кету k1 нормативін бұзуға әкеп соғады.

Микроқаржы ұйымы лимиттен асып кету орын алған есепті кезеңнен кейінгі 1 (бір) жұмыс күнінен кешіктірмей негізгі борыш, есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен микрокредиттер бойынша берешекті реттеу жөніндегі іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі - Іс-шаралар жоспары) әзірлейді және оны мақұлдау үшін уәкілетті органға ұсынады.

Іс-шаралар жоспары кемінде 3 (үш) ай мерзімге әзірленеді және төмендегілермен шектелмей, мыналарды көздейді:

негізгі борыш және (немесе) есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен микрокредиттер бойынша берешекті лимиттің талап етілетін мәнінен кем немесе оған тең деңгейге дейін төмендету жөніндегі шаралар;

Іс-шаралар жоспарында көзделген шараларды іске асыру тәртібі және мерзімдері;

Іс-шаралар жоспарын орындауға жауапты басшы қызметкерлердің тізбесі (Іс-шаралар жоспарының әрбір тармағы бойынша орындауға жауапты басшы қызметкерлерді көрсете отырып).

Уәкілетті орган микроқаржы ұйымы ұсынған Іс-шаралар жоспарын қарайды және оны қарау нәтижелерін микроқаржы ұйымына Іс-шаралар жоспары уәкілетті органға келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жібереді.

Уәкілетті орган Іс-шаралар жоспарын жазбаша нысанда мақұлдайды. Іс-шаралар жоспарын мақұлдамаған кезде, жазбаша нысанда ескертулер ұсынады.

Микроқаржы ұйымы уәкілетті органның ескертулерін ескере отырып Іс-шаралар жоспарын мақұлдайда немесе олармен келіспеген жағдайда, наразылық танытады.

Бұл ретте уәкілетті органның Іс-шаралар жоспарын мақұлдауы үшін мерзім есепті күннен кейінгі күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен аспайды.

Негізгі борыш, есептелген сыйақы бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен микрокредиттер бойынша берешек лимиттің талап етілетін мәнінен кем немесе оған тең деңгейге дейін төмендетілген кезде, микроқаржы ұйымы мерзімі өткен берешектің нақты төмендеуі орын алған есепті кезеңнен кейінгі 1 (бір) күннен кешіктірмей уәкілетті органға хабарлама жібереді.

Ескерту. Әдістеме 5-1-тармақпен толықтырылды – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 12.12.2022 № 115 (01.01.2023 бастап қолданысқа енгізіледі); жана редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (қолданысқа енгізілу тәртібін 4-т. қараңыз) қаулыларымен.

6. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның меншікті капиталы:

микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның негізгі қызмет мақсаты үшін сатып алынған лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуді қоспағанда, материалдық емес активтерді;

басқа заңды тұлғалардың капиталына салынған микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның инвестицияларын шегергенде,

төленген жарғылық капиталының;

қосымша капиталының;

өткен жылдардың бөлінбеген таза пайдасының (шығынының) (оның ішінде өткен жылдардың таза кірісі есебінен қалыптасқан қорлардың, резервтердің);

есепті кезеңде бөлінбеген таза пайданың (шығынның) мөлшерінің;

негізгі қаражатты қайта бағалау мөлшерінің;

микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның Қазақстан Республикасының резидент және бейрезидент заңды тұлғалары (Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы оффшорлық аумақтардың тізбесіне жатқызған, ақпарат алмасу жөнінде міндеттемелер қабылдамаған мемлекеттердің аумағында тіркелген заңды тұлғаларды қоспағанда) алдындағы қамтамасыз етілмеген міндеттемелері түріндегі реттелген борыштың сомасы ретінде есептеледі.

7. Қамтамасыз етілмеген міндеттемені реттелген борышқа жатқызу талаптары мынадай талаптарды бір мезгілде орындау болып табылады:

1) қамтамасыз етілмеген міндеттеме шығарылған не алынған мерзім кемінде 5 (бес) жылды құрайды;

2) кредиторлар қамтамасыз етілмеген міндеттемені мерзімінен бұрын өтеу не орындау туралы талап қоя алмайды;

3) қамтамасыз етілмеген міндеттеме пруденциалдық нормативтердің Нормативтерде белгіленген мәндерден төмендеуіне әкеп соқпайтын талаптарда микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның бастамасы бойынша мерзімінен бұрын өтелуі не орындалуы мүмкін;

4) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым таратылған кезде қамтамасыз етілмеген міндеттеме соңғы кезекте (қалған мүлікті қатысушылар арасында бөлу алдында) қанағаттандырылады.

8. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның басқа заңды тұлғалардың капиталына салынған инвестициялары заңды тұлғалардың акцияларына немесе

жарғылық капиталына қатысу үлесіне микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның салымдарын білдіреді.

9. Бір қарыз алушыға тәуекелдің ең жоғары мөлшері k_2 коэффициентімен сипатталады және микроқаржы ұйымының бір қарыз алушыға тәуекел мөлшерінің микроқаржы ұйымының меншікті капиталына оның міндеттемелері бойынша қатынасы ретінде есептеледі.

k_2 коэффициентінің мәні 0,25-тен аспайды.

10. Микроқаржы ұйымының бір қарыз алушыға тәуекелінің мөлшері:

Лондон бағалы металдар нарығының қауымдастығы (London billion market association) қабылдаған халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін және осы қауымдастықтың құжаттарында "Лондондық сапалы жеткізілім" ("London good delivery") стандарты ретінде белгіленген тазартылған бағалы металдары;

Standard & Poog's агенттігінің "А"-дан төмен емес ұзақ мерзімді борыштық рейтингі бар немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар банктердің кепілдіктері түрінде берілген микрокредиттер бойынша нақты құрылған провизиялар сомасын, сондай-ақ қарыз алушының міндеттемелері бойынша қамтамасыз ету сомасын шегергенде;

микроқаржы ұйымының қарыз алушыға микрокредиттер және дебиторлық берешек түрінде қоятын талаптары;

микроқаржы ұйымының балансынан есептен шығарылған микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның қарыз алушыға қоятын талаптары сомасы ретінде есептеледі.

11. Микроқаржы ұйымының қарыз алушыға қоятын талаптарының олар пайда болған күнгі жалпы көлемі осы Нормативтерде белгіленген шектеулер шегінде болып, бірақ соңынан соңғы 3 (үш) ай ішінде микроқаржы ұйымының меншікті капиталының деңгейі кемінде 5 (бес) пайыз төмендеуіне байланысты көрсетілген шектеулерден асып кеткен жағдайда бір қарыз алушыға деген тәуекел нормативінің ең жоғары мөлшері орындалды деп есептеледі.

Көрсетілген жағдайларда микроқаржы ұйымы шектеулерден асып кету фактісі туралы қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға жоғарыда көрсетілген асып кету пайда болған күннен кейінгі күн ішінде хабардар етеді және ағымдағы және одан кейінгі айларда шектеуден асып кетуді жою жөнінде міндеттемелер қабылдайды. Егер осы шектен асып кетуді микроқаржы ұйымы көрсетілген мерзімде жоймаған жағдайда, бір қарыз алушыға ең жоғары тәуекел мөлшерінің нормативі шегінен асып кету көрсетілген шектен асып кету анықталған күннен бастап осы нормативтің бұзылуы деп қарастырылады.

12. Микроқаржы ұйымының, кредиттік серіктестіктің міндеттемелерге капиталдандыру k_3 левередж коэффициентімен сипатталады және микроқаржы

ұйымының, кредиттік серіктестіктің жиынтық міндеттемелері сомасының оның меншікті капиталына қатынасы ретінде есептеледі.

k3 коэффициентінің мәні 10-нан аспайды.

Кредиттік серіктестік үшін k3 коэффициентін есептеу кезінде кредиттік серіктестіктің жиынтық міндеттемелерінен ұлттық басқарушы холдингтер мен агроөнеркәсіптік кешен саласындағы ұлттық басқарушы холдингтің еншілес ұйымдары алдындағы міндеттемелер алып тасталады.

Ескерту. 12-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 07.06.2023 № 39 (алғашқы ресми жарияланғаннан күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

4-тарау. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым қарыз алушысының кірісіне қатысты борыш коэффициенті

Ескерту. 4-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

Ескерту. Қағидалар 4-тараумен толықтырылды – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.08.2024 № 63 (20.08.2024 бастап қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

13. Микроқаржы ұйымы (кредиттік серіктестік пен ломбардты қоспағанда):

қарыз алушыға ашылған кредиттік желі шеңберінде микрокредит (микрокредиттің бір бөлігін) беруді қоспағанда, қарыз алушыға микрокредит беру;

қарыз алушыға кредиттік желі ашу (кредиттік лимитті белгілеу);

қарыз алушыға жасалған микрокредит беру туралы шарт (шарттар) шеңберінде қосымша микрокредит беру туралы шешімдер қабылданғанға дейін қарыз алушының кірісіне қатысты борыш коэффициентін есептеуді жүзеге асырады.

14. Нормативтердің 13-тармағының талаптары қарыз алушыларға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуға берілген микрокредиттерге қолданылады.

15. Қарыз алушының кірісіне қатысты борыш коэффициентін есептеуді микроқаржы ұйымы мынадай түрде жүзеге асырады:

$$КБК = \frac{ӨҚБС + ЖБС}{ҚЖЖТ}$$

мұнда:

КБК – қарыз алушының кірісіне қатысты борыш коэффициенті;

ӨҚБС – қарыз алушының барлық өтелмеген банктік қарыздары мен микрокредиттері бойынша берешек сомасы;

ӨҚБС қарыз алушының барлық өтелмеген қарыздары мен микрокредиттері бойынша берешектің жиынтық сомасы барлық өтелмеген қарыздар мен микрокредиттер бойынша мерзімі өткен төлемдердің сомаларын, шарттарында кредиттік лимит шеңберінде қарыз алушыға кредит беру көзделген кредиттік карточка бойынша кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігі бойынша сомаларды, сондай-ақ шарттарында кредиттік лимит шеңберінде қарыз алушыға кредит беру көзделген кредиттік лимиттің, кредиттік карточканың пайдаланылмаған бөлігінің 10 (он) пайызын қоса алғанда есептеледі;

ЖБС – қарыз алушының Нормативтердің 13-тармағында көзделген жағдайларда туындайтын жаңа берешегі бойынша сома;

ҚЖЖТ – қарыз алушының жылдық жиынтық кірісі қарыз алушының өтініш берген күнінің алдындағы соңғы 6 (алты) айдағы, Нормативтердің 19-тармағының екінші бөлігінде көрсетілген өлшемшарттар негізінде айқындалған қарыз алушының жалақысының және (немесе) кірістерінің өзге де түрлерінің орташа айлық сомасын 12-ге көбейтіп есептеледі.

Нормативтердің 19-тармағы екінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 8) тармақшаларында көрсетілген өлшемшарттар негізінде қарыз алушының кірісін айқындау кезінде, микроқаржы ұйымы қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеу үшін пайдаланылатын кірістердің:

қарыз алушы кірісінің екі және одан да көп өлшемшарттарында сол бір кіріс көзінің қайталануы;

сол бір қарыз алушының меншікті және (немесе) қарыз қаражаты есебінен шоттар арасындағы транзакциялар есебінен қарыз алушының дебеттік карточкасын, ағымдағы шоттарын, депозиттерін толықтыру есебінен кірістердің жоғарлауының болмауына тексеру жүргізеді.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

5-тарау. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым қарыз алушысының борыш жүктемесі коэффициенті

Ескерту. Әдістеме 5-тараумен толықтырылды - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 16.10.2025 № 65 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен; жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

16. Микроқаржы ұйымы қарыз алушысының борыш жүктемесі коэффициентінің шекті мәні 0,5 (нөл бүтін оннан бес) мөлшерінде белгіленеді.

Ойын бизнесіне белсенді тартылған адамның белгілері бар қарыз алушының немесе соңғы 12 (он екі) айда банктік қарыз және (немесе) микрокредит бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыз алушының борыш жүктемесі коэффициентінің шекті мәні 0,25 (нөл бүтін жүзден жиырма бес) мөлшерінде белгіленеді.

17. Микроқаржы ұйымы:

қарыз алушыға ашылған кредиттік желі шеңберінде микрокредит (микрокредиттің бір бөлігін) беруді қоспағанда, қарыз алушыға микрокредит беру;

қарыз алушыға кредиттік желі ашу (кредиттік лимитті белгілеу);

қарыз алушыға жасалған микрокредит беру туралы шарты (шарттары) шеңберінде қосымша микрокредит беру;

микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес осы микрокредит бойынша мерзімді төлемдер мөлшерінің ұлғаюына алып келетін, қарыз алушының ашық кредиттік желісінің және (немесе) микрокредит талаптарының өзгеруі туралы шешімдер қабылданғанға дейін қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеуді жүзеге асырады.

Кредиттік желі деп микроқаржы ұйымының қарыз алушыға микрокредит алу уақытын өзі анықтауға мүмкіндік беретін талаптармен, бірақ микрокредиттер беру қағидаларында және кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімде айқындалған сома мен уақыт шегінде қарыз алушыға микрокредит беру міндеттемесі түсініледі.

Кредиттік лимит деп кредиттік желінің шекті сомасы түсініледі.

Қарыз алушы деп Заңның 3-бабы 1-тармағының 1) тармақшасына сәйкес микроқаржы ұйымының қызметтерін пайдалануға ниет білдірген немесе пайдаланатын Қазақстан Республикасының резиденті-жеке тұлға түсініледі.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің талаптары қарыз алушыларға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуға берілген микрокредиттерге, сондай-ақ қарыз алушы құжаттарды және (немесе) өзге де мәліметтерді ұсыну жағдайларын қоспағанда, оның кәсіпкерлік қызметін растайтын, мұндай құжаттарды және мәліметтерді талдау нәтижелерін кейіннен микроқаржы ұйымы бағдарламалық қамтылымында және (немесе) қарыз алушысының кредиттік досьесінде сақтай отырып, дара кәсіпкерлер болып табылмайтын қарыз алушыларға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты мақсаттарға берілген микрокредиттерге қолданылады.

Қарыз алушының борыш жүктемесі коэффициентін сақтау жөніндегі талап 2026 жылғы 31 желтоқсанды қоса алғанда:

пайдалануда болмаған және Қазақстан Республикасының аумағында алғаш рет тіркелетін және микрокредит бойынша кепілді қамтамасыз ету болып табылатын жаңа автокөлік құралын сатып алу мақсаттары үшін;

бастапқы жарнасы осы автокөлік құралы құнының кемінде 50 (елу) пайызын құрайтын пайдалануда болған және микрокредит бойынша кепілді қамтамасыз ету болып табылатын автокөлік құралын сатып алу мақсаттары үшін;

бастапқы жарнасы осы автокөлік құралының құнынан кемінде 30 (отыз) пайыз болатын 3 (үш) жылға дейін пайдалануда болған және микрокредит бойынша кепілді қамтамасыз ету болып табылатын автокөлік құралын сатып алу мақсаттары үшін микрокредит берілген кезде қолданылмайды.

Микроқаржы ұйымы кредиттік тәуекелдерді мониторингтеу мақсатында осы тармақтың екінші бөлігінде көрсетілген микрокредиттер бойынша қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеуді жүзеге асырады.

18. Микроқаржы ұйымы қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін екі кезеңмен есептейді:

1) бірінші кезең – қарыз алушының төлем қабілеттілігін бағалау;

2) екінші кезең – қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеу.

19. Қарыз алушының төлем қабілеттілігін бағалау төмендегідей жүзеге асырылады:

$$ҚК \geq \text{ЕТКДШ} + 0,5 * \text{ЕТКДШ} * \text{Сктом},$$

мұндағы:

ҚК – қарыз алушының кірісі;

ЕТКДШ – "Республикалық бюджет туралы" Қазақстан Республикасының Заңымен (бұдан әрі – Бюджет туралы заң) тиісті қаржы жылына белгіленген ең төмен күнкөріс деңгейінің шамасы";

Сктом – отбасының кәмелетке толмаған мүшелерінің саны.

Қарыз алушының кірісі мына өлшемшарттардың біреуі және (немесе) бірнешеуі:

1) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) айдағы ресми кірісі.

Ресми кіріс деп мынадай құжаттардың бірі және (немесе) бірнешеуінің негізінде есептелген орташа айлық кіріс түсініледі:

жұмыс берушіден жалақы және өзге де кірістер түсетін банктік шот бойынша ақша қалдығы мен қозғалысы туралы үзінді көшірмелер немесе бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының немесе "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясының міндетті зейнетақы жарналары, салымшының (алушының) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары бойынша дерекқорынан алынған ақпарат немесе міндетті зейнетақы жарналарының, жеке табыс салығының төленген сомаларын шегергенде, орталық атқарушы органдардың және заңды тұлғаларға тиесілі не ведомстволық бағынысты заңды тұлғалардың жеке тұлғалардың кірістері туралы ақпарат бөлігінде дерекқордан алынған ақпарат;

зейнетақы төлемдері түсетін банктік шоттан ақша қалдығы мен қозғалысы туралы үзінді көшірме;

"Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы" Қазақстан Республикасы заңының

талаптарына сәйкес жасалған зейнетақы аннуитеті шарты бойынша, аннуитеттік сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдері түсетін банктік шоттан ақша қалдығы мен қозғалысы туралы үзінді көшірме;

Қазақстан Республикасының Салық кодексіне (бұдан әрі – Салық кодексі) сәйкес арнайы салық режимін қолданатын қарыз алушының кірістері туралы ақпарат:

өзін-өзі жұмыспен қамтығандар үшін арнаулы салық режимін қолданатын жеке тұлғалар үшін – арнайы мобильді қосымшада қалыптастырылатын кірістер тізілімінде көрсетілген кірістер туралы мәліметтер немесе Салық кодексінде көзделген кірістер туралы басқа да мәліметтер негізінде;

оңайлатылған декларация негізінде арнаулы салық режимін қолданатын жеке тұлғалар-дара кәсіпкерлер үшін – Салық кодексіне сәйкес салық органдарына берілетін салық есептілігінде көрсетілген шығыстар сомасын және жеке табыс салығының төленген сомасын шегергендегі кірістер туралы мәліметтер негізінде;

2) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) айдағы дебеттік карточкасы бойынша шығыстардың орташа айлық сомасы;

3) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) айдағы дебеттік карточканы толықтырудың орташа айлық сомасы;

4) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) айдағы депозиттегі және (немесе) ағымдағы шоттағы қалдықтардың орташа айлық сомасының айларда көрсетілген берілетін микрокредит мерзіміне қатынасы;

5) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) ай үшін депозиттерді және (немесе) ағымдағы шоттарды толықтырудың орташа айлық сомасы;

6) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) ай үшін депозиттерден және (немесе) ағымдағы шоттардан алынған қаражаттың орташа айлық сомасы;

7) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы қатарынан күнтізбелік соңғы 6 (алты) айдағы борыш жүктемесі коэффициентінің 0,5 (нөл бүтін оннан бес) рұқсат етілген мәніне төлем мерзімін өткізусіз жасаған өтелген және (немесе) өтелмеген банктік қарыздар және микрокредиттер бойынша қарыз алушының ай сайынғы төлемдері сомасының орташа мәніне қатынасы ретінде айқындалатын қарыз алушының кірісі;

8) қарыз алушының өтініш жасаған күннің алдындағы 6 (алты) айдағы жолаушыларды және жүкті таксимен тасымалдаудан орташа айлық кірісі (мұндай кірістер делдал компания арқылы расталған кезде);

9) қарыз алушының өтініш жасаған күнінің алдындағы 6 (алты) айдағы жұмыс орнынан түсетін кірістер туралы анықтаманың және (немесе) оқу орнынан алынатын стипендияның мөлшері туралы анықтаманың негізінде есептелген орташа айлық кірісі негізінде айқындалады.

Осы тармақтың екінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген ақпаратты қарыз алушы тиісті құжаттарды ұсына отырып растайды және (немесе) микроқаржы ұйымы қарыз алушының жазбаша нысанда не қарыз алушының идентификаттау құралы арқылы берген келісімі негізінде сұратады.

Осы тармақтың екінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6) және 7) тармақшаларында көрсетілген өлшемшарттар негізінде қарыз алушының кірісін айқындау және қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеген кезде қарыз алушының өз шоттары арасында жасаған және банктік қарыздарды және (немесе) микрокредиттерді алуға байланысты операциялары есепке алынбайды.

Атаулы әлеуметтік көмекті алушыға және (немесе) ойын бизнесіне белсенді тартылған адамның белгісі бар қарыз алушыға қатысты оның кірісін бағалау осы тармақтың екінші бөлігінің 1) тармақшасында көрсетілген ресми кірісі негізінде айқындалады.

Ойын бизнесіне белсенді тартылған адамның белгісі бар қарыз алушы деп соңғы аяқталған 6 (алты) ай ішінде ойын бизнесін ұйымдастырушының пайдасына 300 000 (үш жүз мың) теңгеден астам жалпы сомаға 6 (алты) және одан көп төлемдер жасаған жеке тұлға түсініледі.

Қарыз алушының ойын бизнесін ұйымдастырушының пайдасына жүргізген төлемдердің күні мен сомасы туралы ақпаратты микроқаржы ұйымы кредиттік бюродан алынған қарыз алушының кредиттік есебінің негізінде айқындайды.

Жиырма бір жасқа толмаған қарыз алушыға қатысты кірісті бағалау осы тармақтың екінші бөлігінің 1), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген кірістер негізінде айқындалады.

20. Қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициенті қарыз алушының барлық өтелмеген банктік қарыздары, микрокредиттері бойынша мерзімі өткен төлемдер сомасын қоса алғанда, барлық өтелмеген қарыз алушының банктік қарыздары, микрокредиттері бойынша ай сайынғы төлем мен Нормативтердің 17-тармағының бірінші бөлігінде көзделген жағдайларда туындайтын қарыз алушының жаңа берешегі бойынша ай сайынғы орташа төлем сомасының қарыз алушының соңғы 6 (алты) айдағы орташа ай сайынғы кірісіне қатынасы ретінде былайша есептеледі:

$$БЖК = \frac{\sum_{i=1}^n \Theta ҚТi + \sum_{i=1}^n МТi + БТ}{К},$$

мұндағы:

БЖК – борыш жүктемесінің коэффициенті;

ӨҚТi – қарыз алушының өтелмеген банктік қарызы, микрокредиті (өтелмеген микрокредиттері, банктік қарыздары) бойынша Нормативтердің 21-тармағына сәйкес есептелетін ай сайынғы төлем;

МТі – қарыз алушының өтелмеген банктік қарызы, микрокредиті (өтелмеген банктік қарыздары, микрокредиттері) бойынша мерзімі өткен төлемдер сомасы;

БТ – қарыз алушының жаңа берешегі бойынша Нормативтердің 21-тармағына сәйкес есептелетін ай сайынғы орташа төлем;

n – қарыз алушының өтелмеген банктік қарыздарының, микрокредиттерінің саны;

K – қарыз алушының Нормативтердің 21-тармағына сәйкес есептелетін ай сайынғы орташа кірісі.

Қарыз алушының автокөлік құралының кепілімен қамтамасыз етілген микрокредиттер бойынша борыш жүктемесінің коэффициентін есептеу кезінде қарыз алушының микрокредит бойынша ай сайынғы төлемінің мөлшері өтімділік коэффициентіне түзетілген, автокөлік түріндегі кепіл құнына азайтылған өтелуге тиіс берешек сомасының (негізгі борыш сомасынан және микрокредиттің бүкіл кезеңі үшін есептелетін сыйақыдан тұратын) берілетін микрокредиттің айлармен көрсетілген мерзіміне 0,7 (нөл бүтін оннан жетіге) тең қамтамасыз ету құнына қатынасы ретінде айқындалады.

Автокөлік құралының орташа нарықтық құны Халықаралық қаржылық есептіліктің № 13 "Әділ құнды бағалау" стандартына және "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына сәйкес тәуелсіз бағалау немесе микроқаржы ұйымының бағалауы негізінде айқындалады.

21. Қарыз алушының өтелмеген банктік қарызы, микрокредиті (өтелмеген банктік қарыздары, микрокредиттері) бойынша ай сайынғы төлемі өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша ай сайынғы мәніне келтірілген мерзімді төлемге (өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлемдердің сомасына) тең болып қабылданады.

Ай сайынғы мәніне келтірілген өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлем банктік қарызды, микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлемді микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлемдер санының жылдық мәндегі он екіге қатынасына көбейтіндісі ретінде есептеледі:

$$KT_{\text{ай}} = \frac{KT_{\text{кесте}} * KTC_{\text{жыл}}}{12},$$

мұндағы:

КТАЙ – өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша аймен көрсетілген мерзімді төлем;

КТКЕСТЕ – микрокредитті, банктік қарызды өтеу кестесіне сәйкес өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлем;

КТСЖЫЛ – жылмен көрсетілген өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша мерзімді төлемдердің саны.

Өтелмеген микрокредит, банктік қарыз бойынша жылмен көрсетілген мерзімді төлемдердің саны өтеу кестесіне сәйкес банктік қарыз, микрокредит бойынша төлемдерді жүзеге асыру кезеңділігін сипаттайтын күндер санына үш жүз алпыс күннің қатынасы ретінде есептеледі.

Осы тармақтың бірінші бөлігін есептеу мақсаттары үшін бір айдағы күндер саны отызға тең деп қабылданады.

Банктік қарызды, микрокредитті өтеу кестесіне, банктік қарызға және (немесе) төлемдерді жүзеге асырудың күндермен көрсетілген мерзімділігіне сәйкес мерзімді төлем туралы деректер болмаған кезде өтелмеген банктік қарыз, микрокредит бойынша ай сайынғы төлем банктік қарыз, микрокредит бойынша негізгі борыш және сыйақы бойынша қалдық сомасының осы микрокредиттің қалған мерзіміне, айлармен көрсетілген банктік қарызға, микрокредитке қатынасы ретінде есептеледі.

Өтелмеген банктік қарыз, микрокредит (өтелмеген банктік қарыздар, микрокредиттер) бойынша ай сайынғы төлемге кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігін өтеу бойынша ай сайынғы төлем мөлшерін бағалау, кредиттік карточка бойынша, сондай-ақ талаптарында қарыз алушыны кредиттік лимит шеңберінде кредиттеу көзделген төлем карточкасы бойынша ай сайынғы төлем кіреді.

Кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігі ретінде қарыз алушының ашық кредиттік желі шеңберінде алған қарызы (траншы) бойынша борыштың қалдығы түсініледі.

Кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігін өтеу бойынша ай сайынғы төлем мөлшерін бағалау кредиттік бюроның деректері негізінде айқындалады немесе кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігі мөлшерінің шартта айқындалған, айлармен көрсетілген осы лимиттің қалған мерзіміне қатынасы ретінде есептеледі.

Кредиттік карточкасы бойынша, сондай-ақ талаптарында қарыз алушыны кредиттік лимит шеңберінде кредиттеу көзделген төлем карточкасы бойынша ай сайынғы төлем кредиттік карточкасы, талаптарында қарыз алушыны кредиттік лимит шеңберінде кредиттеу көзделген төлем карточкасы бойынша пайдаланылған кредиттік лимиттің тиісінше он пайызға көбейтіндісі ретінде есептеледі.

Қарыз алушының өтелмеген банктік қарызы, микрокредиті бойынша мерзімі өткен төлемдер сомасына мерзімі өткен негізгі борыштың, мерзімі өткен сыйақының сомасы және микроқаржы ұйымының, екінші деңгейдегі банктің, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымның, микроқаржы ұйымының, сондай-ақ тізбесі "Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 18-бабында белгіленген өзге де ақпарат берушілердің (бұдан әрі – ақпарат берушілер) балансы үшін есептен шығарылған берешек сомасы кіреді.

Банктік қарыз, микрокредит беру туралы бұрын жасалған шартты (шарттарды) қайта қаржыландыру мақсатында қарыз алушыға микрокредит беру жүзеге асырылған жағдайда, қайта қаржыландыруға жататын өтелмеген банктік қарыз (банктік қарыздар), микрокредит (микрокредиттер) бойынша берешек сомасы ай сайынғы төлем есебінде және өтелмеген банктік қарыз (банктік қарыздар), микрокредит (микрокредиттер) бойынша мерзімі өткен төлемдер сомасында есепке алынбайды.

Микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес осы микрокредит бойынша мерзімді төлемдер мөлшерін ұлғайтуға әкеп соғатын және ашық кредит желісінің кредиттік лимитін және (немесе) микрокредит мөлшерін ұлғайтуды көздемейтін микрокредит беру туралы бұрын жасалған шартты (шарттарды) қайта құрылымдау мақсатында жүзеге асырылатын қарыз алушының ашық кредит желісінің және (немесе) микрокредит мөлшерінің талаптары өзгерген жағдайда, қарыз алушының қарыз алушының өтелмеген микрокредиттері бойынша мерзімі өткен төлемдер нөлге тең деп қабылданады.

Банктік қарызды, микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес мерзімді төлем, негізгі борыштың қалдығы, өтелмеген банктік қарыздар, микрокредиттер кредиттік лимит, кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігі бойынша сыйақы қалдығы, өтелмеген қарыз алушының банктік қарыздары, микрокредиттері бойынша мерзімі өткен төлемдердің сомалары туралы ақпаратты микроқаржы ұйымы кредиттік бюрода сұратады.

Мерзімді төлемдерді, негізгі борыштың қалдығын, өтелмеген банктік қарыздар, микрокредиттер бойынша сыйақы қалдығын, кредиттік карточкасы бойынша, сондай-ақ төлем карточкасы бойынша ай сайынғы төлемді, кредиттік лимиттің пайдаланылған бөлігін өтеу бойынша ай сайынғы төлем мөлшерін бағалауды және қарыз алушының өтелмеген банктік қарыздары, микрокредиттері бойынша мерзімі өткен төлемдер сомасын есепке алуға барлық ақпарат берушілер кредиттік бюроға ұсынатын мәліметтер енгізіледі.

Қарыз алушының өтелмеген микрокредиттеріне Нормативтердің 17-тармағының бесінші бөлігінде көрсетілген микрокредиттер, сондай-ақ қарыз алушыда бар банктік қарыздар, Нормативтердің 17-тармағының бесінші бөлігінде көрсетілмеген өтелмеген микрокредиттер жатады.

Қарыз алушының жаңа берешегі бойынша орташа айлық төлем өтеу кестесіне сәйкес есептелген негізгі борыш пен сыйақы бойынша төлемдер сомасының айларда көрсетілген осы микрокредиттің мерзіміне қатынасы ретінде есептеледі.

Шарттарында кредиттік лимит шеңберінде қарыз алушыға кредит беру көзделген кредиттік желі бойынша міндеттеме болып табылатын қарыз алушының жаңа берешегі бойынша орташа ай сайынғы төлемді есептеу осы тармақтың жетінші және сегізінші бөліктеріне сәйкес жүргізіледі.

Қарыз алушының орташа айлық кірісі Нормативтердің 19-тармағы екінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген бір немесе бірнеше

өлшемшарт негізінде қарыз алушы өтініш берген күннің алдындағы қатарынан 6 (алты) ай үшін айқындалған кіріс мөлшерінің 6 (алты) қатынасы ретінде есептеледі.

Нормативтердің 19-тармағы екінші бөлігінің 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген өлшемшарттар негізінде қарыз алушының кірісін айқындау кезінде, микроқаржы ұйымы қарыз алушының борыш жүктемесінің коэффициентін есептеу үшін пайдаланылатын кірістердің:

қарыз алушы кірісінің екі және одан да көп өлшемшарттарында сол бір табыс көзінің қайталануы;

сол бір қарыз алушының меншікті және (немесе) қарыз қаражаты есебінен шоттар арасындағы транзакциялар есебінен қарыз алушының дебеттік карточкасын, ағымдағы шоттарын, депозиттерін толықтыру есебінен кірістердің жоғарлауының болмауына тексеру жүргізеді.

Микроқаржы ұйымы қарыз алушының орташа айлық кірісінің есебіне қабылдайтын кірістердің түрлері қарыз алушы өтініш берген күннің алдындағы қатарынан 6 (алты) ай ішінде кез келген екі айдан кем алынбауға тиіс.

Микроқаржы ұйымдары атаулы әлеуметтік көмек алушының және (немесе) ойын бизнесіне белсенді тартылған тұлғаның белгілері бар қарыз алушының және (немесе) кредиттік тарихында соңғы он екі айда банктік қарыз және (немесе) микрокредит бойынша күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен астам мерзімі өткен берешегі туралы ақпарат бар қарыз алушының орташа айлық кірісін есептеуді Нормативтердің 19-тармағының екінші бөлігінің 1) тармақшасында көрсетілген ресми кіріс негізінде жүзеге асырады.

Микроқаржы ұйымдары Нормативтердің 19-тармағының екінші бөлігінің 1), 8) және 9) тармақшаларында көрсетілген кірістер негізінде жиырма бір жасқа толмаған қарыз алушының орташа айлық кірісінің есебін жүзеге асырады.

22. Егер:

Нормативтердің 19-тармағының екінші бөлігінде көрсетілген бір немесе бірнеше өлшемшарт негізінде айқындалатын кіріс мөлшері Бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген ең төмен күнкөріс деңгейінің шамасынан және отбасының әрбір кәмелетке толмаған мүшесіне шаққандағы ең төмен күнкөріс деңгейінің жартысынан аз болған;

қарыз алушының борыш жүктемесі коэффициентінің мәні Нормативтердің 16-тармағында белгіленген шекті мәндерден асқан;

қарыз алушының банктік қарыздар бойынша күнтізбелік 30 (отыз) күннен астам және (немесе) микроқаржы ұйымдары мен кредиттік серіктестіктер берген микрокредиттер бойынша 1 (бір) күннен астам негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша мерзімі өткен берешегі болған;

қарыз алушының соңғы 36 (отыз алты) айдағы банктік қарыз және (немесе) микрокредит бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша толық кешірілген берешегі болған;

кепілсіз тұтынушылық микрокредит бойынша мерзім 5 (бес) жылдан асқан;

қарыз алушының бір немесе бірнеше банктік қарыздары немесе микрокредиттері бойынша соңғы 12 (он екі) айда қарыз алушының өз міндеттемелерін тиісінше орындауына ықпал етпейтін қайта құрылымдау жүргізілген жағдайда;

микроқаржы ұйымы қарыз алушыға микрокредит, сондай-ақ қарыз алушыға ашылған кредиттік желі шеңберінде микрокредит, сондай-ақ микрокредит (микрокредиттің бір бөлігін) беру, қарыз алушыға кредит желісін ашу (кредиттік лимитті белгілеу), микрокредит беру, микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес осы микрокредит бойынша мерзімді төлемдер мөлшерін ұлғайтуға әкеп соғатын ашық кредит желісінің және (немесе) қарыз алушының микрокредитінің талаптарын өзгерту туралы жасалған шарт (шарттар) шеңберінде қосымша микрокредит беру туралы оң шешімдер қабылдамайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің бесінші абзацының мақсаттары үшін 2025 жылғы 1 шілдеден бастап банктік қарыз және (немесе) микрокредит бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша толық кешірілген берешек ескеріледі, оны кредиттік бюродан алынған қарыз алушының кредиттік есебі негізінде айқындайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің жетінші абзацының мақсаттары үшін қарыз алушының банктік қарыз немесе микрокредит міндеттемелерін тиісінше орындауына ықпал етпеген, 2025 жылғы 1 шілдеден бастап жүргізілген қайта құрылымдау ескеріледі. Қарыз алушының міндеттемелерді тиісінше орындауына ықпал етпейтін қайта құрылымдау өлшемшарттары бұрын жасалған банктік қарыз шарттарының немесе микрокредит беру туралы шарттарының бір немесе бірнеше мынадай талаптарға сәйкестігі болып табылады:

1) банктік қарыз шарты немесе микрокредит беру туралы шарты бойынша негізгі борыш пен сыйақы бойынша берешек сомасы қайта құрылымдау сәтінен кейінгі 6 (алты) ай ішінде 5 (бес) және одан да көп пайызға азаймады;

2) банктік қарыз немесе микрокредит бойынша мерзімі өткен берешегі бар және соңғы 12 (он екі) айда 2 (екі) және одан да көп қайта құрылымдау жүргізілді;

3) қайта құрылымдалған банктік қарыз бойынша сыйақының негізгі борышқа қатынасы 20 (жиырма) пайыздан асады;

4) негізгі борыш пен сыйақы бойынша мерзімі өткен берешекті жабатын жаңа банктік қарыз немесе микрокредит беру жолымен банктік қарыз немесе микрокредит бойынша мерзімі өткен берешекті ішкі немесе сыртқы қайта қаржыландыру жүргізілді.

Микроқаржы ұйымы Нормативтердің 18, 19, 20 және 21-тармақтарының талаптарына сәйкес қарыз алушының борыш жүктемесін дербес айқындайды.

Пруденциялық нормативтерге
және микроқаржылық қызметті
жүзеге асыратын ұйымның
сақтауы міндетті өзге де
нормалар мен лимиттерді,

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген микроқаржы ұйымы активтерінің кестесі

Ескерту. Әдістеме қосымшамен толықтырылды – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 07.06.2023 № 39 (алғашқы ресми жарияланғаннан күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен; жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 27.12.2024 № 92 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен; өзгеріс енгізілді - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

№	Баптардың атауы	Тәуекел дәрежесі, %-бен
I топ		
1.	Қолма-қол теңге	0
2.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің қолма-қол шетел валютасы	0
3.	Тазартылған қымбат металдар	0
4.	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдар және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне қойылатын өзге де талаптар	0
5.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	0
6.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "AA-"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар, Еуропа Даму Банкіндегі салымдар	0

7.	Қазақстан Республикасының Үкіметі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздар	0
8.	Астана, Алматы және Шымкент қалаларының жергілікті атқарушы органдары шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары	0
9.	"Бағалы қағаздар рыногы туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамы, "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры", "Бәйтерек" ұлттық басқарушы холдингі", "Проблемалық кредиттер қоры" акционерлік қоғамдары шығарған бағалы қағаздар, сондай-ақ Еуразиялық даму банкі шығарған бағалы қағаздар	0
10.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "АА"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар шет мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	0
11.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "АА"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	0
12.	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BBB"-дан төмен емес ұзақ мерзімді рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар банктерге ашық ағымдағы шоттар бойынша талаптар	0
II топ		
	Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "АА"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі	

13.	немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағалауы жоқ елдердің колма-кол шетел валютасы	20
14.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	20
15.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	20
16.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар ұйымдарындағы салымдар	20
17.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	20
18.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	20
19.	Астана, Алматы және Шымкент қалаларының жергілікті атқарушы органдары шығарған мемлекеттік бағалы қағаздарды қоспағанда, Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары	20

	шығарған мемлекеттік бағалы қағаздар	
20.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	20
21.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AA"-тен төмен емес борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	20
22.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "AAA"-дан "AA"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар немесе Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzAAA"-дан "kzAA"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар микроқаржы ұйымы баланста ұстап қалатын секьюритилендіру позициялары	20
III топ		
23.	Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты максаттарға берілген кепілмен қамтамасыз етілген микрокредиттер	50
24.	Тазартылмаған қымбат металлдар	50
25.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейін тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	50
	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "	

26.	BBB-"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	50
27.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі ұйымдардағы салымдар	50
28.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар ұйымдардағы дебиторлық берешек	50
29.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар	50
30.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	50
31.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейінің рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	50
32.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A+"-тен "A"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған	50

	ұқсас деңгейінің рейтингі бар ұйымдар шығарған бағалы қағаздар	
33.	<p>Сомасы осы бағалы қағаздардың номиналдық құнының кемінде 50 (елу) пайызын жабатын, "ДАМУ" кәсіпкерлікті дамыту қоры" акционерлік қоғамының және (немесе) "Қазақстан Даму банкі" акционерлік қоғамының кепілдіктері бар, "Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамының ресми тізімінің "Негізгі" не "Баламалы" алаңдары "Борыштық бағалы қағаздар" секторына енгізілген, Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес шағын немесе орта кәсіпкерлікке жатқызылған субъектілер шығарған және келесі өлшемшарттарға сәйкес келетін бағалы қағаздар:</p> <p>1) эмитенттің бағалы қағаздарының бір шығарылымына салынған инвестициялар көлемі меншікті капиталдың 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) пайызынан аспайды;</p> <p>2) бағалы қағаздар шығару валютасысы – теңге.</p>	50
34.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) "A+"-тен "A"-ке дейін кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар немесе Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzA+"-тен "kzA"-ке дейін рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингтік бағасы бар және микроқаржы ұйымы баланста ұстайтын секьюритилендіру позициялары</p>	50
	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB"-тен "BB"-ке дейінгі (қоса алғанда) борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар резидент-банктерге немесе Standard & Poor's (Стандард энд</p>	

35.	Пурс) агенттігінің "BBB"-тен "BB +"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-банкiне ашылған ағымдағы шоттар бойынша талаптар	50
36.	"Қазақстан қор биржасы" акционерлік қоғамына қойылатын талаптар	50
IV топ		
37.	Кәсіпкерлік қызметті іске асырумен байланысты мақсаттарға берілген кепілсіз микрокредиттер	100
38.	Берілген микрокредит сомасын толығымен жабатын автокөлік құралының кепілімен қамтамасыз етілген тұтынушылық микрокредиттер	100
39.	Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+ "-тен "B "-ке дейін тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық банктеріндегі салымдар	100
40.	Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+ " -тен "B "-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халық аралық қаржы ұйымдарындағы және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	100
41.	Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A "-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент- ұйымдарындағы, Қазақстан Республикасының тиісті рейтингтік бағасы жоқ резидент- ұйымдарындағы және Standard & Poog's (Стандард энд	100

	<p>Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарындағы салымдар</p>	
42.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "A"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент- ұйымдарының, Қазақстан Республикасының тиісті рейтингтік бағасы жоқ резидент- ұйымдарының және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарының дебиторлық берешегі</p>	100
43.	<p>Жеке тұлғалардың дебиторлық берешегі</p>	100
44.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейін тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесіне ие бағалы қағаздар</p>	100
45.	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+" -тен "BB-" -ке дейін тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің және тиісті рейтингтік бағасы жоқ елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
	<p>Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "B"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік</p>	

46.	<p>агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары және тиісті рейтингтік бағасы жоқ халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
47.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "А"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар резидент-ұйымдар және Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BB"-ке дейінгі борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар, Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдары шығарған бағалы қағаздар</p>	100
48.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BBB+"-тен "BBB"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар, не Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzBBB+"-тен "kzBBB"-ке рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар микроқаржы ұйымы баланста ұстайтын секьюритилендіру позициялары</p>	100
49.	<p>Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының резидент-банктеріне не Standard & Poog's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент банкіне ашылған</p>	100

	ағымдағы шоттар бойынша талаптар	
50.	Төлемдер бойынша есеп айырысулар	100
51.	Негізгі қаражат	100
52.	Материалдық қорлар	100
53.	Сыйақы мен шығыстар сомасын алдын ала төлеу	100
V топ		
54.	<p>Микрокредит сомасын толығымен өтейтін кепілмен қамтамасыз етілген тұтынушылық микрокредиттер, оның ішінде, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің қырық бес еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғалармен күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге жасалған, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредиттер және оның ішінде мына шарттарда берілген микрокредиттер:</p> <p>1) микрокредит сомасын қайтару және (немесе) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы төлеу бойынша міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайызынан аспауға тиіс;</p> <p>2) микрокредиттің нысанасын қоспағанда, микрокредит беру туралы шартта көзделген сыйақы мен тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушының барлық төлемдері жиынтығында микрокредит беру туралы шарттың бүкіл қолданылу кезеңінде берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс;</p> <p>3) тараптардың келісімі бойынша қолданыстағы немесе жақсартатын шарттарда</p>	150

	<p>микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімін күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайтын мерзімге ұлғайтуға жол беріледі.</p>	
55.	Кепілсіз тұтынушылық микрокредиттер	200
56.	<p>Республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің қырық бес еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғалармен күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге жасалған, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес кепілсіз микрокредиттер және оның ішінде мына шарттарда берілген микрокредиттер:</p> <p>1) микрокредит сомасын қайтару және (немесе) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы төлеу бойынша міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайызынан аспауға тиіс;</p> <p>2) микрокредиттің нысанасын қоспағанда, микрокредит беру туралы шартта көзделген сыйақы мен тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушының барлық төлемдері жиынтығында микрокредит беру туралы шарттың бүкіл қолданылу кезеңінде берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс;</p> <p>3) тараптардың келісімі бойынша қолданыстағы немесе жақсартатын шарттарда микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімін күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайтын мерзімге ұлғайтуға жол беріледі.</p>	500
	Жасанды интеллект, блокчейн және басқа да инновациялық	

57.	<p>технологиялар пайдаланыла отырып, қаржылық және (немесе) төлем қызметтерін көрсету мүмкіндігін беру бойынша қызметтер көрсететін, интернет арқылы ақпараттық жүйе пайдаланыла отырып, қаржы ұйымдары немесе эмитенттер мен қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар арасында қаржылық қызметтер көрсету жөнінде мәмілелер жасау мүмкіндігін беру бойынша қызметтер көрсететін, қаржы ұйымдарының қызметінде, оның ішінде олардың қызметін автоматтандыру үшін пайдаланылатын бағдарламалық қамтылымды әзірлеуді, өткізуді, қолдап отыруды жүзеге асыратын ұйымдардың (Қазақстан Республикасының резиденттері және бейрезиденттері) меншікті капитал мөлшерінің 15 (он бес) пайызынан аспайтын акцияларына (жарғылық капиталындағы қатысу үлесі) инвестициялар</p>	150
58.	<p>Жасанды интеллект, блокчейн және басқа да инновациялық технологиялар пайдаланыла отырып, қаржылық және (немесе) төлем қызметтерін көрсету мүмкіндігін беру бойынша қызметтер көрсететін, интернет желісі арқылы ақпараттық жүйе пайдаланыла отырып, қаржы ұйымдары немесе эмитенттер мен қаржылық қызметтерді тұтынушылар арасында қаржылық қызметтер көрсету жөнінде мәмілелер жасау мүмкіндігін беру бойынша қызметтер көрсететін, қаржы ұйымдарының қызметінде, оның ішінде олардың қызметін автоматтандыру үшін пайдаланылатын бағдарламалық қамтылымды әзірлеуді, өткізуді, қолдауды жүзеге асыратын ұйымдардың (Қазақстан Республикасының резиденттері мен бейрезиденттерінің) акцияларына (жарғылық капиталға қатысу үлесі) меншікті капиталының шамасынан 15 (он</p>	1250

	бес) пайыздан аспайтын инвестициялары	
59.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық банктеріндегі салымдар	150
60.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарындағы салымдар	150
61.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар және тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарындағы салымдар	150
	Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарындағы салымдар:	
	1) Андорра Князьдігі;	
	2) Америка Құрама Штаттары (Америкалық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико достастығы аумақтары бөлігінде ғана);	
	3) Антигуа және Барбуда мемлекеті;	
	4) Багам аралдары достастығы;	
	5) Барбадос мемлекеті;	
	6) Бахрейн мемлекеті;	
	7) Белиз мемлекеті;	
	8) Бруней Даруссалам мемлекеті;	
	9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласы аумағы бөлігінде ғана);	
	10) Вануату Республикасы;	
	11) Гватемала Республикасы;	

12) Гренада мемлекеті;
13) Джибути Республикасы;
14) Доминикан Республикасы;
15) Жаңа Зеландия (Кука және Ниуэ аралдары аумағы бөлігінде ғана);
16) Индонезия Республикасы;
17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
18) Кипр Республикасы;
19) Комор Аралдары Федералды Ислам Республикасы;
20) Коста-Рика Республикасы;
21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
22) Либерия Республикасы;
23) Лихтенштейн Князьдігі;
24) Маврикий Республикасы;
25) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
26) Мальдив Республикасы;
27) Мальта Республикасы;
28) Маршалл аралдары Республикасы;
29) Монако Князьдігі;
30) Мьянма Одағы;
31) Науру Республикасы;
32) Нидерланды (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
35) Палау Республикасы;
36) Панама Республикасы;
37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
38) Сейшель аралдары Республикасы;
39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;

	<p>40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;</p> <p>41) Сент-Люсия мемлекеті;</p> <p>42) Тонга Корольдігі;</p> <p>43) Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана):</p> <p>Ангилья аралдары;</p> <p>Бермуд аралдары;</p> <p>Британдық Виргин аралдары;</p> <p>Гибралтар;</p> <p>Кайман аралдары;</p> <p>Монтсеррат аралы;</p> <p>Теркс және Кайкос аралдары;</p> <p>Мэн аралы;</p> <p>Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары);</p> <p>;</p> <p>Филиппиндер Республикасы;</p> <p>45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
63.	<p>Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің "BB-"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарының және тиісті рейтингтік бағасы жоқ бейрезидент-ұйымдардың дебиторлық берешегі</p>	150
	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдарының дебиторлық берешегі: 1) Андорра Князьдігі; 2) Америка Құрама Штаттары (Америкалық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико достастығы аумақтары бөлігінде ғана); 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті;</p> <p>4) Багам аралдарының достастығы;</p> <p>;</p> <p>5) Барбадос мемлекеті;</p> <p>6) Бахрейн мемлекеті;</p> <p>7) Белиз мемлекеті;</p>	

- 8) Бруней Даруссалам мемлекеті;
- 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласы аумағы бөлігінде ғана);
- 10) Вануату Республикасы;
- 11) Гватемала Республикасы;
- 12) Гренада мемлекеті;
- 13) Джибути Республикасы;
- 14) Доминикан Республикасы;
- 15) Жаңа Зеландия (Кука және Ниуэ аралдары аумағы бөлігінде ғана);
- 16) Индонезия Республикасы;
- 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 18) Кипр Республикасы;
- 19) Комор Аралдары Федералды Ислам Республикасы;
- 20) Коста-Рика Республикасы;
- 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана);
- 22) Либерия Республикасы;
- 23) Лихтенштейн Княздігі;
- 24) Маврикий Республикасы;
- 25) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана);
- 26) Мальдив Республикасы;
- 27) Мальта Республикасы;
- 28) Маршалл аралдары Республикасы;
- 29) Монако Княздігі;
- 30) Мьянма Одағы;
- 31) Науру Республикасы;
- 32) Нидерланды (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
- 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
- 34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
- 35) Палау Республикасы;
- 36) Панама Республикасы;
- 37) Самоа Тәуелсіз Мемлекеті;
- 38) Сейшель аралдары Республикасы; 39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;

	<p>40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;</p> <p>41) Сент-Люсия мемлекеті;</p> <p>42) Тонга Корольдігі;</p> <p>43) Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана): Ангилья аралдары; Бермуд аралдары; Британдық Виргин аралдары; Гибралтар; Кайман аралдары; Монтсеррат аралдары; Теркс және Кайкос аралдары; Мэн аралы; Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары);</p> <p>44) Филиппиндер Республикасы;</p> <p>45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы</p>	
65.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің орталық үкіметтері шығарған бағалы қағаздар	150
66.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен тәуелсіз рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар елдердің жергілікті билік органдары шығарған бағалы қағаздар	150
67.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "B"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдары шығарған бағалы қағаздар	150
68.	Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB"-тен төмен борыштық рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдары және	150

	<p>тиісті рейтингтік бағасы жоқ Қазақстан Республикасының бейрезидент-ұйымдары шығарған бағалы қағаздар</p>	
<p>69.</p>	<p>Төменде көрсетілген шет мемлекеттердің аумағында тіркелген Қазақстан Республикасының бейрезидент ұйымдары шығарған бағалы қағаздар: 1) Андорра Князьдігі; 2) Америка Құрама Штаттары (Американдық Виргин аралдарының, Гуам аралының және Пуэрто-Рико Достастығы аумақтары бөлігінде ғана); 3) Антигуа және Барбуда мемлекеті; 4) Багам аралдары достастығы; 5) Барбадос мемлекеті; 6) Бахрейн мемлекеті; 7) Белиз мемлекеті; 8) Бруней Даруссалам мемлекеті; 9) Біріккен Араб Әмірліктері (Дубай қаласының аумағы бөлігінде ғана); 10) Вануату Республикасы; 11) Гватемала Республикасы; 12) Гренада мемлекеті; 13) Джибути Республикасы; 14) Доминикан Республикасы; 15) Жаңа Зеландия (Кук және Ниуэ аралдарының аумақтары бөлігінде ғана); 16) Индонезия Республикасы; 17) Испания (Канар аралдарының аумағы бөлігінде ғана); 18) Кипр Республикасы; 19) Комор аралдары Федералды Ислам Республикасы; 20) Коста-Рика Республикасы; 21) Қытай Халық Республикасы (Аомынь (Макао) және Сянган (Гонконг) арнайы әкімшілік аудандарының аумақтары бөлігінде ғана); 22) Либерия Республикасы; 23) Лихтенштейн Князьдігі; 24) Маврикий Республикасы; 25) Малайзия (Лабуан анклавының аумағы бөлігінде ғана); 26) Мальдив Республикасы;</p>	<p>150</p>

27) Мальта Республикасы;
 28) Маршалл аралдары Республикасы; 29) Монако Князьдігі; 30) Мьянма Одағы;
 31) Науру Республикасы;
 32) Нидерланд (Аруба аралының аумағы және Антиль аралдарының тәуелді аумақтары бөлігінде ғана);
 33) Нигерия Федеративтік Республикасы;
 34) Португалия (Мадейра аралдарының аумағы бөлігінде ғана);
 35) Палау Республикасы;
 36) Панама Республикасы;
 37) Самоа Тәуелсіз мемлекеті;
 38) Сейшель аралдары Республикасы;
 39) Сент-Винсент және Гренадин мемлекеті;
 40) Сент-Китс және Невис Федерациясы;
 41) Сент-Люсия мемлекеті;
 42) Тонга Корольдігі;
 43) Ұлыбритания мен Солтүстік Ирландияның Біріккен Корольдігі (мынадай аумақтар бөлігінде ғана)
 :
 Ангилья аралдары;
 Бермуд аралдары;
 Британдық Виргин аралдары;
 Гибралтар;
 Кайман аралдары;
 Монтсеррат аралы;
 Теркс және Кайкос аралдары;
 Мэн аралы;
 Норманд аралдары (Гернси, Джерси, Сарк, Олдерни аралдары)
 ;
 44) Филиппин Республикасы;
 45) Шри-Ланка Демократиялық Республикасы

Микроқаржы ұйымы баланста ұстап тұратын және Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің "BB+"-тен "BB-"-ке дейінгі кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандард энд Пурс) агенттігінің ұлттық шкаласы бойынша "kzBB+

"-тен "kzBB"-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар секьюритилендіру позициялары	
---	--

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген микроқаржы ұйымы активтерінің кестесіне қосымша

Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленуге тиісті микроқаржы ұйымы активтерінің есебіне түсіндірме

1. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде №16858 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 наурыздағы № 62 қаулысында бекітілген Берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру, берілген микрокредиттер бойынша активтерді күмәнді және үмітсізге жатқызу, сондай-ақ оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларына сәйкес қалыптастырылған провизияларды (резервтерді) шегере отырып, салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленуге жататын активтер микроқаржы ұйымының балансы бойынша енгізіледі.

2. Салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар, микроқаржы ұйымында түзетілген құны аталған активтер көлемінің 50 (елу) пайызынан кем емес қамтамасыз етуі бар қарыздар (Салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген микроқаржы ұйымының активтері кестесінің (бұдан әрі – Кесте) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 және 11-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі) осы тармаққа сәйкес микроқаржы ұйымында түзетілген қамтамасыз ету құнын анықтауға мүмкіндік беретін барабар есепке алу жүйесі болған кезде түзетілген қамтамасыз ету құнын шегергендегі салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтер есебіне енгізіледі.

Түзетілген қамтамасыз ету құны (Кестенің 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 және 11-жолдарында көрсетілген активтер түріндегі) мыналарға:

қамтамасыз ету ретінде берілген салымдар сомасының 100 (жүз) пайызына;

қамтамасыз етуге берілген бағалы қағаздардың нарықтық құнының 95 (тоқсан бес) пайызына;

қамтамасыз етуге берілген тазартылған бағалы металдардың нарықтық құнының 85 (сексен бес) пайызына тең болады.

Жоғарыда көрсетілген салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың қамтамасыз етілмеген бөлігі салымдарға, дебиторлық берешекке, сатып алынған бағалы қағаздарға сәйкес келетін тәуекел дәрежесі бойынша Кестеге сай мөлшерленеді.

3. Контрагенттен төмен тәуекел дәрежесі бар ұйымдар кепілдік берген (сақтандырған) салымдар, дебиторлық берешек, сатып алынған бағалы қағаздар борышкердің тәуекел дәрежесі бойынша салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген (салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың кепілдік берілген (сақтандырылған) сомасын шегере отырып) активтердің есебіне енгізіледі.

Салымдардың, дебиторлық берешектің, сатып алынған бағалы қағаздардың кепілдік берілген (сақтандырылған) сомасы тиісті кепілгердің (сақтандырушының) дебиторлық берешегінің тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленеді.

4. Егер бағалы қағаз шығарылымының арнайы борыштық рейтингі болса, онда салымдардың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша микроқаржы ұйымының активтерін мөлшерлеу кезінде бағалы қағаз рейтингін ескеру қажет.

4-1. Кестенің 22, 34, 48 және 70-жолдарында көрсетілген секьюритилендіру позициялары секьюритилендіру мәмілесіндегі тәуекелдер болып табылады және секьюритилендіру мәмілесіне байланысты микроқаржы ұйымында туындайтын баланстық және баланстан тыс активтерді, шартты және ықтимал міндеттемелерді білдіреді. Секьюритилендіру позициясын позицияның кредиттік сапасы негізінде тиісті тәуекел дәрежесі (тәуекелдің салмақтық коэффициенті) беріледі, ол кестеге сәйкес кредиттік рейтинг негізінде айқындалады.

Кестенің 22, 34, 48 және 70-жолдарында көрсетілген активтерді есептеу келесідей жүргізіледі. Микроқаржы ұйымы – оригинатор (бұдан әрі – оригинатор) егер секьюритилендіру мәмілесін жүзеге асыру нәтижесінде елеулі кредиттік тәуекел үшінші тараптарға берілсе, секьюритилендірілген активтер оригинатордың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланған активтерін есептеуден алып тастауға болатын меншікті капиталды есептеуге негіздемелік секьюритилендіру тәсілін (бұдан әрі - секьюритилендірудің негіздемелік тәсілі) қолданады.

Секьюритилендіру шеңберінде берілетін портфель құрамына:

міндеттемелерді орындау мерзімі күнтізбелік 7 (жеті) күннен аспайтын мерзімге кешіктірілген микрокредиттер;

Нормативтердің 22-тармағы бірінші бөлігінің бесінші, алтыншы және жетінші абзацтарында белгіленген жағдайларға сәйкес келмейтін микрокредиттер.

Секьюритилендіру мәмілелеріне қатысатын және оригинатор болып табылмайтын микроқаржы ұйымдары мұндай мәміледе олар ұстап қалатын секьюритилендіру позицияларының кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланған кредиттік тәуекелдерді есептеу кезінде нормативтерге сәйкес секьюритилендірудің негіздемелік тәсілін қолданады.

Тәуекелді берудің маңыздылығын айқындау мақсатында оригинатор:

секьюритилендіруді есептемегенде $k1$ коэффициентінің есебі;

секьюритилендіруді ескере отырып, $k1$ коэффициентінің есебі.

Тәуекелдің берілуі, егер:

Секьюритилендіру ескерілген k_1 коэффициентінің мәні секьюритилендіруді есепке алмағанда k_1 коэффициентінің мәнінен артық болғанда маңызды болып табылады.

Секьюритилендіру ескерілген k_1 коэффициентінің мәні секьюритилендіру ескерілмеген k_1 коэффициентінің мәнінен аз болса, тәуекел берілмейді. Бұл жағдайда оригинатор меншікті капиталды есептеу барысында секьюритилендірудің негіздемелік тәсілін қолданбайды және секьюритилендіруді есепке алмағанда тиісті тәуекелдердің сараланған шамаларын есептейді.

Бұл ретте оригинатор өзі ұстап қалатын секьюритилендіру позицияларын меншікті капиталдан шегермейді және (немесе) k_1 коэффициентін есептеу кезінде активтердің кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мұндай позицияларды сараламайды.

Оригинатор мынадай талаптарды бір мезгілде орындау кезінде кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша сараланған активтердің есебінен секьюритилендірілген активтерді алып тастайды:

секьюритилендірілген активтермен байланысты елеулі кредиттік тәуекел үшінші тараптарға ауыстырылатын болады;

секьюритилендіру мәмілесі бойынша құжаттар мәміленің экономикалық мәнін көрсетеді;

арнайы қаржы компаниясы секьюритилендірілген активтер бойынша төлемдерді борышкерлердің ықтимал төлемеуімен байланысты барлық тәуекелдерді көтереді, оның ішінде оригинатордың банкроттығы (төлем қабілетсіздігі) жағдайында да;

оригинатор:

жарғылық капиталға қатысу үлестерін тікелей немесе жанама не арнайы қаржы компаниясында дауыс беру құқығымен акцияларды иеленуге;

арнайы қаржы компаниясының директорлар кеңесі немесе басқарма мүшелерінің басым көпшілігін тағайындауға немесе сайлауға;

шарт күшімен немесе өзге тәсілмен арнайы қаржы компаниясының шешімдерін айқындауға;

тиісті шарттарда немесе секьюритилендіру мәмілесіне қатысты құжаттарда көзделгендерден басқа, арнайы қаржы компаниясынан секьюритилендірілген активтерді сатып алу бойынша өзіне қандай да бір міндеттемелерді қабылдауға;

тиісінше шарттарда немесе секьюритилендіру мәмілесіне қатысты құжаттарда көзделгендерден басқа, секьюритилендірілген активтерге қатысты қандай да бір тәуекелдерді ұстап қалу бойынша міндеттемелерді өзіне қабылдауға;

арнайы қаржы компаниясына секьюритилендірілген активтер берілгеннен кейін секьюритилендірумен және арнайы қаржы компаниясының қызметімен байланысты шығыстарды көтеруге;

арнайы қаржы компаниясына қандай да бір нысанда жанама қолдау көрсетуге тиіс емес. Сондай-ақ оригинатормен айрықша қатынастармен байланысты тұлғаларға жанама қолдау көрсетуге жол берілмейді.

Оригинатор, сондай-ақ оригинатормен айрықша қатынастармен байланысты тұлғалар арнайы қаржы компаниясына ақшалай сипаттағы талаптар (бұдан әрі – кредиттік қамтамасыз ету) бойынша көмек көрсеткен не осындай қолдау тиісінше шарттарда немесе секьюритилендіру мәмілесіне қатысты құжаттарда көзделмеген жағдайларда өзге қолдауды көрсеткенде жанама қолдау туындайды.

Оригинатордың немесе оригинатормен айрықша қатынастармен байланысты тұлғалардың кейінгі секьюритилендіру мәмілелерін жасау кезінде арнайы қаржы компаниясына жанама қолдау көрсету фактілері анықталған жағдайда, оригинатор секьюритилендірілген активтер бойынша капиталға қойылатын талаптарды төмендету мүмкіндігінен айырылады;

арнайы қаржы компаниясы шығарған бағалы қағаздар оригинатордың төлем міндеттемелерін білдірмейді;

тәуекелдер берілетін тарап секьюритилендірудің бір немесе бірнеше мәмілелерін жүзеге асыру үшін құрылған арнайы қаржы компаниясы болып табылады;

егер секьюритилендіру мәмілесінде кері сатып алу опционы көзделсе, онда мынадай барлық талаптар орындалады:

кері сатып алу опционы оригинатордың қалауымен ғана іске асырылады;

кері сатып алу опционы секьюритилендірілген активтер бойынша өтелмеген негізгі міндеттемелердің жалпы мөлшері не шығарылған бағалы қағаздар бойынша негізгі міндеттеменің жалпы мөлшері 10 (он) пайыз мәнге жеткен және олардың бастапқы мөлшерінен төмен болған жағдайда ғана іске асырылады;

кері сатып алу опционы секьюритилендіру позицияларының кредиттік сапасын жақсарту мақсатында құрылымдала аламайды;

оригинатор мынадай талаптарды сақтағанда секьюритилендірілген активтерді сатып ала алады не оларды пулда басқа активтерге ауыстыра алады:

секьюритилендірілген активтер олардың әділ нарықтық құнынан аспайтын құны бойынша сатып алынады;

әділ нарықтық құны бойынша сатып алынатын активтерді қоспағанда, сатып алынатын секьюритилендірілген активтер тиісті міндетті тараптың дефолты орын алған міндеттемелерді білдірмейді;

ауыстырылатын секьюритилендірілген активтердің тиісті (ұқсас) жіктеу санаты болады.

Секьюритилендіру позициялары – бұл секьюритилендіру мәмілесіндегі тәуекелдер және ол секьюритилендіру мәмілесімен байланысты микроқаржы ұйымында туындайтын баланстық және баланстан тыс активтерді, шартты және ықтимал міндеттемелерді білдіреді.

Секьюритилендіру позицияларына позицияның кредиттік сапасы негізінде тәуекелдің (тәуекелдің салмақтық коэффициенті) тиісті деңгейі берілуі тиіс, ол Кестеге сәйкес кредиттік рейтинг негізінде анықталуы мүмкін.

Мұндай позицияларға мыналар жатады:

арнайы қаржы компаниясының оригинаторы беретін микрокредиттер;

оригинатордың арнайы қаржы компаниясына қатысты шартты және ықтимал талаптары мен міндеттемелері;

микроқаржы ұйымының арнайы қаржы компаниясының бағалы қағаздарын иеленуі; ұсынылатын кредиттік қамтамасыз ету (credit enhancements);

өтімділік құралдары;

пайыздық немесе валюталық своптар;

кредиттік деривативтер;

резервтік шоттар үшін қаражат беру (ақшалай қамтамасыз ету шоттары) және басқалар.

Бұл ретте:

секьюритилендіру мәмілесінде әртүрлі транштар бойынша тәуекелдер болған кезде әрбір транш бойынша тәуекел секьюритилендірудің жеке позициясы ретінде сараланады;

секьюритилендіру позициялары бойынша кредиттік қамтамасыз етуді ұсынатын тұлғалар секьюритилендіру позициясын ұстайтын тараптар ретінде қаралады;

сыйақы мөлшерлемесінің және валюта бағамдарының өзгеру тәуекелдерін хеджирлеу мақсатында жасалған туынды қаржы құралдары бойынша позициялармен байланысты тәуекелдер;

секьюритилендіру мәмілесіндегі жеке позициялар ретінде сараланады;

баланста ұсталатын секьюритилендіру мәмілесіндегі позиция тәуекелінің шамасы өзінің баланстық құнына тең;

секьюритилендіру мәмілесіндегі баланстан тыс позиция тәуекелінің шамасы 100 (жүз) пайызға тең конверсиялық факторға көбейтілген өзінің номиналды құнына тең.

Кредиттік рейтингі жоқ секьюритилендіру позициясы тәуекелінің сараланған шамасын есептеу үшін микроқаржы ұйымы мұндай позицияға болжамды рейтингті қолданады.

Болжалды рейтинг келесі ретпен қолданылады:

кредиттік рейтингі бар секьюритилендіру позициясының ағымдағы кредиттік рейтингі қолданылады, ол рейтингі жоқ секьюритилендіру позициясымен субординарлық дәрежесі бойынша тең немесе;

егер рейтингі бар позициялардың ешқайсысы рейтингі жоқ позициямен субординарлық дәрежесі бойынша тең болмаса, онда позицияның субординарлық дәрежесі бойынша неғұрлым жоғары ағымдағы кредиттік рейтингі;

рейтингі жоқ осындай позицияға субординарлық дәрежесі бойынша неғұрлым төмен болып табылатын секьюритилендіру (осындай бар болса) қолданылады.

Болжамды рейтингті қолдану кезінде кредиттік рейтингі бар секьюритилендірудің барлық позициялары ескеріледі.

Ескерту. Түсіндірме 4-1-тармақпен толықтырылды - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

5. Кестенің 54-жолында көрсетілген активтерге берілген микрокредит сомасын толығымен өтейтін автокөлік құралының кепілімен қамтамасыз етілген тұтынушылық микрокредиттер кірмейді.

Ескерту. 5-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

6. Кестенің 55-жолында көрсетілген активтерге, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің қырық бес еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғалармен күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге жасалған, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес кепілсіз микрокредиттерді қоспағанда, кепілсіз тұтынушылық микрокредиттер және оның ішінде мына шарттарда берілген микрокредиттер:

1) микрокредит сомасын қайтару және (немесе) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы төлеу бойынша міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайызынан аспауға тиіс;

2) микрокредиттің нысанасын қоспағанда, микрокредит беру туралы шартта көзделген сыйақы мен тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушының барлық төлемдері жиынтығында микрокредит беру туралы шарттың бүкіл қолданылу кезеңінде берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс;

3) тараптардың келісімі бойынша қолданыстағы немесе жақсартатын шарттарда микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімін күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайтын мерзімге ұлғайтуға жол беріледі.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 03.04.2026 № 50 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.